

ת"פ 13526/03/16 - מדינת ישראל נגד אדיר טוויל עטיה

בית משפט השלום בראשון לציון

ת"פ 13526-03-16 מדינת ישראל נ' טוויל עטיה
תיק חיצוני: 1903/2014

בפני	כבוד השופטת - נשיאה עינת רון
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשמים	אדיר טוויל עטיה

החלטה

מונחת בפני בקשת הנאשם לביטול כתב האישום שהוגש כנגדו נוכח שיקול דעת בלתי סביר בהעמדתו של הנאשם לדין מוטעה וכן, נוכח טענת הגנה מן הצדק בשל שיהוי, לפי סעיף 149(10) לחוק סדר הדין הפלילי (נוסח משולב), התשמ"ב-1982 (להלן: "החוק" או "החוק").

רקע עובדתי ותמצית טענות הצדדים

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המייחס לו עבירה של גניבה, לפי סעיף 384 לחוק העונשין, התשל"ז-1977.

על פי עובדות כתב האישום, בעת שירותו של הנאשם כשוטר במשמר הגבול, ביום 20.03.14, כאשר שהה במסיבת סיום טירונות (להלן: "המסיבה") בביתו של אחר בגדרה (להלן: "הבית"), נטל מכשיר טלפון נייד מסוג אייפון 4 מתיקה של המתלוננת, אשר נכחה גם היא במסיבה, בעת שיצאה לגינת הבית.

עיקר טעמיה של ב"כ הנאשם בבקשתה בכל הנוגע לשיקול דעת בלתי סביר בהעמדת הנאשם לדין, הם כי הנאשם עומד בכל התנאים שנקבעו בתיקון 66 לחסד"פ. דהיינו, ניתן לערוך "הסדר מותנה" עם הנאשם, חלף העמדתו לדין בדרך של הגשת כתב אישום נגדו.

ב"כ הנאשם ציינה כי בהתאם לתיקון בחסד"פ מיולי 2012 למאשימה הסמכה לערוך עם נאשמים הסדרים מותנים, במסגרת התנאים שנקבעו בחוק.

לטעמה, אין חולק כי הנאשם דנן עומד בתנאים, הן באשר לאופי העבירה בה הוא מואשם, אורחות חייו, העדר עבר פלילי, גילו אשר היה על סף קטינות בעת ביצוע העבירה, נסיבות המקרה הספציפי ונסיבות חייו הכלכליות והמשפחתיות.

ב"כ הנאשם סקרה את מטרות החוק, הנחיות היועמ"ש לעניין זה ואת יתר התנאים הקבועים בו, על מנת

לתמוך בטיעוניה.

ב"כ הנאשם סבורה כי יש לבקר את החלטת המאשימה במסגרת "דוקטרינת הביקורת המינהלית בפלילים" וכי לבית המשפט הסמכות לבקר את שיקול דעתה של המאשימה בהגשת כתב האישום.

לדידה, משעמד הנאשם בדרישות הסף שהוצבו על ידי המחוקק, הייתה מוטלת על המאשימה החובה להחיל בעניינו את הוראות החוק בדבר הסדר מותנה.

עוד טענה כי בחומר החקירה לא קיימת כל התייחסות באשר לקבלת החלטה בדבר עריכת הסדר מותנה עם הנאשם, פרט למסמך המצוי בתיק החקירה, לפיו המאשימה החלה בבדיקת האפשרות להעביר את ההליך הפלילי למסלול של "הסדר מותנה". תשובת המאשימה לב"כ הנאשם, לפיה בשל חומרת העבירה, הוחלט על העמדתו לדין של הנאשם, נוסחה בדיעבד, לאחר הגשת כתב האישום נגדו. עוד הוסיפה כי המאשימה לא נימקה באופן מהותי את סירובה לחזור בה מכתב האישום ולערוך עם הנאשם הסדר מותנה. נימוקה בדבר חומרת העבירה אינה טומן בחובו התייחסות לנסיבות הספציפיות במקרה דנן.

יתר על כן, ציינה כי עיון בנתונים אשר פורסמו על ידי פרקליטות המדינה, מעלה כי בשנים האחרונות, תיקים רבים שהעבירות בהן היו חמורות יותר או לפחות בעלי חומרה דומה, נסגרו במסגרת "הסדר מותנה". כך, גם בתיקים אשר בהם טיפלה המחלקה לחקירות שוטרים.

עוד ציינה כי משהוגש כתב אישום נגד הנאשם, קיים חשש שמא המאשימה "תנעל" על עמדותיה ולא תבחן את טענותיו של הנאשם באותה מידת פתיחות כפי שהייתה נעשית טרם הגשת כתב האישום.

ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה אשר יצאה תחת ידי בתי המשפט בנושא.

טענה נוספת אשר העלה הנאשם היא כי נוכח שיהוי בהליך החקירה וההעמדה לדין, יש לבטל את כתב האישום נגדו, מכוח "דוקטרינת הגנה מן הצדק".

לדידה של ב"כ הנאשם, מיום הגשת התלונה ועד חקירת הנאשם חלפה תקופה של כשנה וארבעה חודשים. כתב האישום נגד הנאשם הוגש כשנתיים לאחר ביצוע העבירה. מדובר בתקופת זמן שאינה סבירה בשל טיב העבירה המיוחסת לנאשם, היקפו המועט של חומר החקירה, העדר מורכבות חקירתית והיות הנאשם "בגיר צעיר".

המאשימה טענה כי יש לדחות את טענות הנאשם. ודוק: הפניית חשוד להליך של הסדר מותנה אינה זכות הקנויה לו אלא נתונה לשיקול דעת המאשימה והינה פרי שיקול של נתונים מגוונים הקשורים בעבירה עצמה, בנסיבותיה ובנסיבותיו של החשוד.

במקרה דנן, אין הנאשם עומד בכל התנאים המנויים בחוק ובעיקר בכל הנוגע לעונש המתאים לעבירה אותה

ביצע הנאשם. לדבריה, הפסיקה הכירה בה כ"מכת מדינה" ובעלת פוטנציאל מהותי וממשי לפגיעה בפרטיות האחר. משכך, בכוונת המאשימה לעתור לעונש של מאסר בפועל אשר יכול וירוצה בדרך של עבודות שירות. עוד הדגישה ב"כ המאשימה את חומרת העבירה ואת זהות מבצעה, אשר שירת כשוטר במשמר הגבול בעת ביצועה.

עוד ציינה ב"כ המאשימה כי התערבות שיפוטית בסוגית ההסדר המותנה תהווה פגיעה באיזון העדין שבין הרשות השופטת לבין רשויות התביעה וכי לזכות המאשימה עומדת חזקת חוקיות הפעולה המנהלית.

ב"כ המאשימה ציינה כי ב"כ הנאשם הפנתה לפסיקה אשר נסיבותיה שונות מהנסיבות במקרה דנן וכי בכדי להוכיח פגם מהותי היורד לשורשו של עניין באופן המצדיק התערבות שיפוטית, לא ניתן להתבסס על דוגמאות בודדות. ובוודאי כשאינן מדובר במקרים בהן הנסיבות דומות.

ב"כ המאשימה תמכה טענותיה בפסיקה אשר יצאה תחת ידי בתי המשפט.

לעניין טענת השיהוי, סקרה ב"כ המאשימה את השתלשלות העניינים במהלך הליך החקירה והסבירה כי לכל היותר, מדובר בהתארכות חקירה.

דין

אין מחלוקת בין הצדדים על כך שבית המשפט בהליך הפלילי מוסמך לדון בטענות בדבר פגמים שנפלו בהגשת כתב האישום וכי החלטות מנהליות של המאשימה נתונות לביקורת בכלים מנהליים על ידי בית המשפט בהליך הפלילי (ראה בג"צ 9131/05 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו] (6.2.06); בג"צ 6887/13 קניאס נ' היועץ המשפטי לממשלה [פורסם בנבו] (12.1.14); בג"צ 815/11 פלוני נ' המשנה לפרקליט המדינה [פורסם בנבו] (8.2.11); בג"צ 1382/13 פלוני נ' בית המשפט המחוזי בחיפה [פורסם בנבו] (27.2.13); רענן ג' די "בית המשפט הפלילי בשבתו כבג"ץ- הלכת ניר עם כהן ודוקטרינת הביקורת המנהלית בפלילים - חלק ב" הסניגור 202 (2014)).

סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי מעניק לרשויות התביעה שיקול דעת אם להעמיד לדין אדם אם לאו, והשאלה האם החלטה כזו עומדת באמות המידה המתחייבות מן הדין מסורה להכרעתו של בית המשפט.

סעיף 67א לחסד"פ קובע את האפשרות לסגור תיק נגד חשוד בהסדר מותנה. הסדר מותנה הינו הסכם בין התביעה לחשוד, לפיו החשוד מודה בביצוע עובדות המהווה עבירה ומתחייב לקיים את התנאים שפורטו בהסדר, וזאת כנגד התחייבות התביעה להימנע מהגשת כתב אישום וסגירת התיק שנפתח נגד החשוד (ראה הנחיית היועמ"ש 4.3042 הפעלת תיקון 66 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב - 1982).

ההסדר נועד לשמש בעיקר במקרים של עבירות "קלות" או עבירות שבוצעו בנסיבות מקלות הנוגעות לחשוד שביצע את העבירה, כאשר קיימת תשתית ראייתית ויש אינטרס ציבורי בהגשת כתב האישום, אם כי גבולי (ראו דברי הסבר להצעת חוק סדר הדין הפלילי (תיקון מס' 61) (הסדר לסגירת תיק מותנית) התשס"ט - 2008). ההסדר מאפשר דרך חלופית להעמדת חשוד לדין פלילי וזאת על ידי סגירת התיק לאחר שהחשוד מילא תנאים מסוימים ובכך למנוע ממנו ניהול הליך בבית משפט על כל המשתמע מכך ובכלל זה הכתם של הרשעה פלילית. השימוש בהסדר מאפשר גם את הרחבת האכיפה על תיקים פליליים שהיו נסגרים מחוסר עניין לציבור, בין בשל אילוצי כוח אדם ובין מאחר שאינם מצדיקים סנקציה פלילית.

ההחלטה על העמדה לדין מחייבת בחירה בין דרכי פעולה שונות, מצריכה איזון ושקלול עדין בין מגוון רב של אינטרסים וערכים רלוונטיים שונים, תוך מתן משקל ראוי לשיקולי מדיניות. החלטה זו מצריכה מומחיות, ניסיון ומקצועיות הנתונים לרשות התביעה, אשר מצדיקים ליתן לתביעה שיקול דעת רחב. כמו כן, מתן שיקול דעת עצמאי לרשות התובעת לצד ביקורת שיפוטית מצומצמת שומרים על מנגנון קבלת החלטות אוטונומי ובלתי תלוי במערכת השלטון האחרות אשר יש בכוחו כדי לשמור על עצמאותה של התביעה כחלק מהתפיסה של הפרדת רשויות (ד"ר יניב ואקי "מרחב שיקול הדעת בהחלטה על העמדה לדין" משפט מפתח 1, 23 (2013)).

סעיף 67א(ב) לחסד"פ קובע כי תובע "רשאי" להציע לחשוד הסדר אם ראה כי מילוי תנאי ההסדר יענה על העניין לציבור. במסגרת שיקול דעת יכול התובע להחליט כי אין לעשות שימוש בהסדר המותנה (ראה גם סעיף 10 להנחיית היועץ המשפטי לממשלה הקובע כי "אין בהסמכת רשות התביעה לערוך הסדרים מותנים בעבירות המנויות...כדי לשלול את סמכותה להעמיד חשודים לדין בעבירות אלה, כאשר נסיבות העניין מצדיקות זאת, ובכלל זה בהתקיים נסיבות מחמירות"). העובדה כי המאשימה לא פנתה לקיום הליך של הסדר מותנה חלף הגשת כתב אישום, אפילו אם הנאשם עומד בתנאי הסף, אינה יוצרת כשלעצמה עילה להתערבות בית המשפט.

סעיף 11 להנחיית היועץ המשפטי לממשלה מונה את התנאים המתאימים בהם רשאי תובע להחיל הסדר מותנה - נסיבות האישיות של החשוד, נסיבות ביצוע העבירה, תוצאות העבירה, התנהלות החשוד לאחר ביצוע העבירה, נסיבות מקלות אחרות.

עיון בנסיבות האמורות בתיק זה מעלה כי לכאורה, חלק מן התנאים האמורים לעיל מתקיימים (העדר עבר פלילי, הודאה וכו'). אולם, המאשימה הבהירה כי השיקולים שעמדו בבסיס החלטתה להגיש כתב אישום נגד הנאשם תחת הסדר מותנה הינם חומרת העבירה והעונש לו היא מתעתדת לעתור (מאסר בפועל אשר יכול וירוצה בדרך של עבודות שירות). הגם שהנחיית היועץ המשפטי קובעת כי אין הכרח שכל הנסיבות יתקיימו כתנאי להחלת ההסדר המתונה הרי שנוכח כוונתה זו של המאשימה לעתור לעונש של מאסר בפועל, לא ניתן לקבוע כי החלטת המאשימה חורגת ממתחם הסבירות.

סבורני כי הגם שב"כ הנאשמת הצביעה על מקרים מסוימים, אשר בחלקם דומים למקרה דנן, בהם בחרה המאשימה בהסדר מותנה, לא ניתן לקבוע כי החלטת המאשימה בתיק דנן, נגועה בחוסר סבירות. העדר עבר

פלילי ונסיבות אישיות אינם מקימים חסינות מפני הגשת כתב אישום ולא ניתן לומר כי החלטת המאשימה להעמיד הנאשם לדין ניתנה בחוסר סבירות עד כדי ביטול כתב האישום נגדו, וזאת גם אם יכולה היתה המאשימה לקבל החלטה שונה, כפי שעשתה במקרים דומים. למעלה מן הצורך יאמר כי נסיבות המקרה הספציפיות בכל תיק אליו הפנתה ב"כ הנאשם אינן ידועות לנו על מנת לקבל תמונת מצב מפורטת וברורה.

בתיק דנן, עסקינן בנאשם אשר בעת שירותו כחייל בשירות סדיר, שירת כשוטר במשמר הגבול וגנב מכשיר טלפון נייד מתיקה של המתלוננת. היותו של הנאשם שוטר בעת ביצוע העבירה נותן משנה תוקף להחלטתה של המאשימה להעמידו לדין. באיזון בין האינטרס הציבורי במקרה דנן לבין נסיבותיו האישיות של הנאשם, יש להעדיף את האינטרס הציבורי.

לכך מצטרפת, כפי שציינה המאשימה, הנחיית התביעה הצבאית הראשית מספר 3.07 בדבר הסדרים מותנים. לפיה, נוכח היותו של הנאשם בעת שירותו הסדיר בעת ביצוע העבירה, אין מקום לעריכת הסדר מותנה.

עוד אציין כי הטענה כי לאחר שהמאשימה חיוותה דעתה והגישה כתב אישום כנגד הנאשם, אין היא יכולה לשמוע טענותיו בלב נקי ובנפש חפצה, אינה מקובלת עלי. חזקה כי גורמי התביעה עושים מלאכתם נאמנה ודלתם פתוחה לשמיעת טענות הנאשם באופן כזה שאם ישתכנעו כי יש לבטל את כתב האישום, יעשו כן. (ראה למשל ע"פ 1053/13 חסן הייכל נ' מדינת ישראל [פורסם בנבו, 23.06.13]; ת"פ (מחוזי ת"א) 40131/07 מדינת ישראל נ' בן רובי [פורסם בנבו, 03.09.07]; תפ"ח (מחוזי ת"א) 1057/06 מדינת ישראל נ' אזולאי [פורסם בנבו, 23.11.06].)

המאשימה הצהירה בתגובתה כי היא נכונה לשמוע כל טענה אשר תועלה על ידי ב"כ הנאשם והיא תעשה זאת בלב פתוח ובנפש חפצה.

לאור האמור לעיל, הנני דוחה את בקשת הנאשם לביטול כתב האישום נוכח שיקול דעת מוטעה בהעמדתו של הנאשם לדין ואי עריכת הסדר מותנה בעניינו.

לעניין טענת השיהוי - לדידה של המאשימה, אין מדובר בתקופת זמן העולה כדי שיהוי כלל ועיקר. גם אם אקבל את טענת ב"כ הנאשם כי חל שיהוי משמעותי בהליכי החקירה והעמדתו של הנאשם לדין, אין בכך כדי לעלות כדי ביטול כתב האישום מטעמי הגנה מן הצדק.

הלכה פסוקה היא כי ביטולו של הליך פלילי, כולו או חלקו, מטעמי הגנה מן הצדק יעשה במקרים חריגים ביותר, מקרים בהם התנהגותה של הרשות היא שערורייתית ותחושת הצדק האוניברסאלי נפגעת.

לדידי, קשר סיבתי בין התנהלות המאשימה לבין פגיעה מובהקת בזכויות הנאשם באופן היכול לבסס את המסקנה לפיה לא ניתן יהיה להבטיח קיום משפט הוגן בעניינו - אין. התנהלות המאשימה אינה עולה כדי פגיעה ממשית ורחבת היקף בתחושת הצדק וההגינות.

לאור האמור לעיל, סבורני כי באיזון הראוי בין האינטרס הציבורי לזה של הנאשם בענייננו, זה הראשון גובר.

(ראה ע"פ 4855/02 מדינת ישראל נ' בורוביץ, פ"ד נט(6) 776 (2005)).

לאור האמור לעיל, הנני דוחה את הבקשה.

המזכירות תעביר החלטתי אל הצדדים.

ניתנה היום, י"ב סיוון תשע"ז, 06 יוני 2017, בהעדר
הצדדים.